

Poznań, 19 grudnia 2013 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-I.431.39.2013.3

Pan
Jerzy Lechnerowski
Burmistrz Gminy Kórnik

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 175 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) oraz § 13 Porozumienia zawartego 16 stycznia 2012 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Kórnik, w dniach od 22 do 29 listopada 2013 r. została przeprowadzona w Urzędzie Miejskim w Kórniku kontrola w zakresie wykorzystania i rozliczenia dotacji udzielonej na realizację programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wynikającego z Porozumienia zawartego 16 stycznia 2012 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Kórnik na podstawie art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.). W związku z powyższym, na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Czynności kontrolne przeprowadził, na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.577.2013.1 z 18 listopada 2013 r., kontroler – Jolanta Szaniawska, inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-I.431.39.2013.3 z 5 listopada 2013 r.

Celem kontroli była ocena jednostki kontrolowanej w aspekcie wywiązywania się z zawartego z Wojewodą Wielkopolskim Porozumienia, prawidłowości realizacji programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, prawidłowości wykorzystania otrzymanej dotacji, prawidłowości rozliczenia się z przyznanych środków, a także zbadanie rzetelności kwartalnych informacji o realizacji Programu w gminie.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych siedmiu nieprawidłowości i trzech uchybień, funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w obszarze zakreślonym celami kontroli.

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

16 stycznia 2012 r. Wojewoda Wielkopolski, reprezentowany przez Marię Krupecką – Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, zawarł Porozumienie z Gminą Kórnik, reprezentowaną przez Jerzego Lechnerowskiego – Burmistrza Gminy Kórnik, w sprawie realizacji w 2012 r. programu wieloletniego pod nazwą *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Do ww. Porozumienia zawarto dwa aneksy.

Kwota dotacji celowej dla Gminy Kórnik na realizację Programu w 2012 r. wyniosła 77 720,00 zł. W ramach przyznanej dotacji nie wyodrębniono kwot przeznaczonych na utworzenie nowego lub doposażenie istniejącego punktu przygotowywania lub wydawania posiłków oraz dowóz posiłków. Stwierdzono, że kwotę przedmiotowej dotacji wprowadzono do budżetu Gminy Kórnik.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, pomoc państwa w przedmiotowym zakresie może być przyznana nieodpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 *ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.). W art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* wskazano, iż rada gminy może podjąć uchwałę o podwyższeniu kryterium dochodowego, o którym mowa w ust. 1. Ponadto, zgodnie z art. 6 cytowanej ustawy, pomoc w formie posiłku może być przyznana odpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kryterium, o którym mowa w art. 5. Stwierdzono, że Gmina Kórnik w 2012 r. nie skorzystała z możliwości zwiększenia kręgu odbiorców pomocy w zakresie dożywiania poprzez podjęcie uchwały podwyższającej kryterium dochodowe przy przyznawaniu tej pomocy oraz uchwały w zakresie udzielania odpłatnej pomocy w formie posiłku.

Jednostką realizującą Program w Gminie Kórnik był Ośrodek Pomocy Społecznej w Kórniku, zwany dalej „OPS”.

Obowiązujące przepisy dopuszczają możliwość udzielania w ramach Programu trzech form pomocy, tj. posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz pomocy w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Stwierdzono, że w 2012 r. w Gminie Kórnik udzielano pomocy w dwóch formach:

- w formie posiłków;
- w formie świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności.

Stwierdzono, że poziom świadczeń w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w Gminie Kórnik był zadowalający i wyniósł 40,54%, co sprzyjało realizacji celów ustawowych Programu.

Analiza decyzji administracyjnych wraz z dokumentacją stanowiącą podstawę ich wydania, związanych z przyznawaniem pomocy w formie posiłków wykazała, że przedmiotowa pomoc przyznawana była osobom, o których mowa w art. 3 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Osoby otrzymujące pomoc spełniały wymagane przepisami kryterium dochodowe. Poddane badaniu decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie posiłku zawierają, wymieniony w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), katalog elementów oraz zostały wydane przez osobę upoważnioną. Decyzje przekazano osobom i rodzinom, którym przyznano świadczenie w formie posiłku zgodnie z art. 109 § 1 *ustawy Kodeks postępowania administracyjnego*.

Kontrola wykazała, że w 1 przypadku na 29 zbadanych przyznano posiłki na okres przed wydaniem decyzji administracyjnej. Ponadto stwierdzono, że we wszystkich zbadanych przypadkach w decyzjach administracyjnych okres, na jaki przyznano posiłek określono w pełnych miesiącach nie wskazując konkretnej daty, od której przyznano świadczenie oraz konkretnej daty, do której będzie ono realizowane. We wszystkich zbadanych decyzjach nie określono kosztu jednostkowego posiłku.

W 2012 r. Program realizowany był na terenie Gminy Kórnik w sześciu punktach żywieniowych znajdujących się w siedmiu placówkach oświatowych. Posiłki były przygotowywane i wydawane przez zatrudnionych w placówkach pracowników.

W trakcie czynności kontrolnych, 28 listopada 2013 r., dokonano oględzin w Szkole Podstawowej nr 1 im. Tytusa Działyńskiego w Kórniku przy ul. Dworcowej 11 w celu ustalenia warunków, w jakich uczniowie spożywają posiłki w ramach Programu.

Stwierdzono, że w poddanej oględzinom placówce zapewniono odpowiednie warunki do wydawania i spożywania posiłków.

W okresie objętym kontrolą Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tytusa Działyńskiego w Kórniku uczestniczyła w dwóch programach mających na celu popularyzację zdrowego stylu żywienia:

- „Owoce w szkole”;
- „Dopłata do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”.

Założenia ww. programów są zgodne z celem Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, jakim jest upowszechnianie zdrowego stylu żywienia.

Ustalono, że w ramach Programu udzielano posiłków gorących. Dzieciom spożywającym posiłki w szkole zapewniono jednakowe posiłki pod względem ilościowym i jakościowym. W 2012 r. nie prowadzono badań pod względem jakości posiłków wydawanych w ramach Programu.

Na mocy art. 6a *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola udziela pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o udzieleniu pomocy. Powyższa pomoc, nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej, a liczba dzieci i uczniów, którym udzielono tego rodzaju pomocy nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w danym miesiącu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych. Stwierdzono, że Gmina Kórnik w 2012 r. udzielała pomocy na zasadach określonych w art. 6a *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, a liczba dzieci i uczniów, którym udzielono posiłków na zasadach określonych w art. 6a *ustawy* nie przekroczyła 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie Gminy Kórnik w poszczególnych miesiącach 2012 r. na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

Analiza decyzji administracyjnych wraz z dokumentacją stanowiącą podstawę ich wydania, związanych z przyznawaniem pomocy w formie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności wykazała, że pomoc w tej formie przyznawana była osobom, o których mowa w art. 3 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego Pomoc państwa*

w zakresie dożywiania. Świadczenia przyznawano i realizowano za okres wskazany w art. 106 ust. 3 *ustawy o pomocy społecznej*. Ustalono, że decyzje administracyjne przyznające świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności zawierają katalog wymaganych elementów, określonych w art. 107 § 1 *ustawy Kodeks postępowania administracyjnego* oraz zostały wydane przez osobę upoważnioną, jednakże stwierdzono, że we wszystkich zbadanych przypadkach w uzasadnieniach decyzji nie wskazano przesłanek uzasadniających udzielenie pomocy w formie świadczenia pieniężnego wynikających z § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania (Dz. U. Nr 25 poz. 186 ze zm.), który stanowi, że pomoc w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, a także pomoc w formie świadczenia rzeczowego winna być przyznawana w przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną.

Kontrola wykazała, że w 1 przypadku na 29 zbadanych pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności udzielono osobom przekraczającym wymagane przepisami kryterium dochodowe, podczas gdy Rada Miejska w Kórniku nie podjęła uchwały na podstawie art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* o podwyższeniu kryterium dochodowego. Świadczenia przyznano na miesiące listopad i grudzień 2012 r., wysokość świadczeń wyniosła 50,00 zł miesięcznie. Łączna kwota wydatków z ww. tytułu wyniosła 100,00 zł. Przedmiotowe świadczenia sfinansowano ze środków własnych gminy.

Stwierdzono, że w 1 przypadku na 29 zbadanych pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności udzielono rodzinie, która wnioskuje o pomoc finansową na zakup opału. Ponadto ustalono, że w 4 przypadkach na 29 zbadanych pomocy udzielono bez złożenia stosownych wniosków przez osoby zainteresowane, ich przedstawicieli ustawowych albo inne osoby za ich zgodą. Przedłożona dokumentacja nie potwierdza, że pomocy udzielono z urzędu. Działanie to było niezgodne z art. 102 *ustawy o pomocy społecznej*, który stanowi że świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być również udzielana z urzędu.

Wysokość przyznanych przez OPS w 2012 r. świadczeń pieniężnych dla jednej osoby lub rodziny mieściła się w przedziale od 50,00 zł do 350,00 zł miesięcznie. We wszystkich przypadkach przyznawania ww. formy pomocy wysokość świadczeń ustalano indywidualnie.

Kontrola wykazała, że realizacja świadczeń była zgodna z indywidualnymi decyzjami administracyjnymi przyznającymi pomoc w ramach Programu.

Stwierdzono, że w 2012 r. w okresie przerw w nauce Gmina Kórnik realizowała Program poprzez wypłatę świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności.

Ustalono, że w Urzędzie Miejskim w Kórniku oraz w OPS, stosownie do wymagań zawartych w § 6 Porozumienia z 16 stycznia 2012 r. oraz art. 152 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych*, prowadzono wyodrębnioną ewidencję w zakresie otrzymania i wydatkowania środków z dotacji.

Kontrola ksiąg rachunkowych OPS wykazała, że OPS wydatkował środki własne gminy na realizację Programu w 2012 r. w kwocie 81 648,00 zł. Środki własne przeznaczono na zakup posiłków oraz wypłatę świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności. Stwierdzono, że do udziału środków własnych gminy w realizacji zadania niepoprawnie zaliczono kwotę 100,00 zł dotyczącą wydatków związanych z udzielaniem nieodpłatnej pomocy osobom i rodzinom przekraczającym 150% kryterium dochodowego, podczas gdy Rada Miejska w Kórniku nie podjęła uchwały na podstawie art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* o podwyższeniu kryterium dochodowego. W związku z powyższym, wydatki w kwocie 100,00 zł nie mogą zostać uznane, jako udział środków własnych Gminy Kórnik w realizacji Programu w 2012 r. z uwagi na fakt, iż pomocy w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności udzielano z pominięciem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*.

Rzeczywista kwota środków własnych gminy na realizację Programu w 2012 r. wynosi:

81 648,00 zł (kwota wydatków na podstawie ewidencji księgowej OPS)
– 100,00 zł (kwota wydatków na pomoc osobom przekraczającym kryterium dochodowe)
<hr/>
= 81 548,00 zł

Gmina Kórnik na realizację Programu w 2012 r. wykorzystwała otrzymaną od Wojewody Wielkopolskiego dotację w wysokości 77 719,94 zł. Środki z dotacji wydatkowano na zakup posiłków oraz wypłatę świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności. Niewykorzystaną w 2012 r. część dotacji w kwocie 0,06 zł terminowo zwrócono na rachunek bankowy Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu.

Skontrolowane dowody księgowe posiadają cechy określone w art. 21 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.) oraz zostały zaakceptowane i zadekretowane w wymaganej formie. Wydatki ujęto

w ewidencji księgowej OPS zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 ze zm.) oraz zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38 poz. 207).

Zgodnie z Porozumieniem z 16 stycznia 2012 r., Gmina Kórnik zobowiązała się zabezpieczyć środki własne przeznaczone na realizację Programu w 2012 r. w wysokości nie mniejszej niż 40% całkowitego kosztu realizacji zadania. Ustalono, że w Gminie Kórnik w 2012 r. faktycznie wykonane wydatki dotyczące realizacji Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* wyniosły 159 267,94 zł, w tym:

- 77 719,94 zł – dotacja z budżetu Wojewody Wielkopolskiego;
- 81 548,00 zł – środki własne gminy, co stanowi **51,20%** zrealizowanych wydatków.

Na podstawie art. 150 pkt 4 *ustawy o finansach publicznych* Wojewoda Wielkopolski określił w § 10 Porozumienia zawartego 16 stycznia 2012 r. termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji. Ustalono, że Gmina Kórnik terminowo złożyła rozliczenie dotacji udzielonej w 2012 r. na realizację Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Rozliczenie zawiera elementy wymienione w § 10 ust. 2 Porozumienia zawartego z Wojewodą Wielkopolskim, dane wykazane w rozliczeniu są zgodne z ewidencją księgową OPS, jednakże w związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez OPS wydatków w kwocie 100,00 zł, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu w 2012 r. dane wykazane w złożonym rozliczeniu są niezgodne ze stanem faktycznym w zakresie łącznego kosztu realizacji zadania oraz kwoty środków własnych gminy na realizację zadania.

Kontrola dokumentów wykazała, że w 2012 r. w związku z realizacją Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* nie prowadzono postępowań o udzielenie zamówień publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.).

Na podstawie § 11 ust. 1 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania* Burmistrz Gminy Kórnik był zobowiązany do przekazywania Wojewodzie Wielkopolskiemu kwartalnych informacji o realizacji Programu w gminie. Ustalono, że kwartalne informacje o realizacji Programu

przekazywano Wojewodzie Wielkopolskiemu z zachowaniem terminów określonych w § 11 ust. 1 i 2 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Sprawozdanie z realizacji Programu za okres I – XII 2012 r. zawiera katalog danych wymienionych w § 11 ust. 3 cytowanego rozporządzenia. Dane wykazane w sprawozdaniu są zgodne z ewidencją księgową OPS, jednakże w związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez OPS wydatków w kwocie 100,00 zł, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu w 2012 r. dane wykazane w sprawozdaniu są niezgodne ze stanem faktycznym.

Na mocy art. 8 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* Program jest realizowany w gminach, a koordynatorem Programu w gminie jest, odpowiednio, wójt (burmistrz, prezydent miasta), natomiast art. 3 pkt 3 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* stanowi, iż w ramach Programu winny być realizowane działania dotyczące utworzenia systemu ciągłego monitorowania skuteczności działań realizowanych w ramach Programu. Kontrola wykazała, że Burmistrz Gminy Kórnik w 2012 r. podjął w powyższym zakresie następujące działania:

- przekazywał Wojewodzie Wielkopolskiemu kwartalne informacje o realizacji Programu w gminie;
- organizował spotkania z dyrektorami szkół i placówek, dyrektorem OPS oraz kierownikiem Wydziału Oświaty i Polityki Społecznej UM w Kórniku, na których omawiano potrzeby osób zagrożonych niedożywieniem,
- w okresie wakacyjnym dokonywał przeglądu gminnej bazy żywniowej.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 1 przypadku na 29 zbadanych przyznano posiłki na okres przed wydaniem decyzji administracyjnej.
2. W 1 przypadku na 29 zbadanych pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności udzielono osobom przekraczającym wymagane przepisami kryterium dochodowe, podczas gdy Rada Miejska w Kórniku nie podjęła uchwały na podstawie art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* o podwyższeniu kryterium dochodowego.
3. W 1 przypadku na 29 zbadanych pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności udzielono rodzinie, która wniosowała o pomoc finansową na zakup opału.

4. W 4 przypadkach na 29 zbadanych pomocy udzielono bez złożenia stosownych wniosków przez osoby zainteresowane, ich przedstawiciele ustawowych albo inne osoby za ich zgodą, co było niezgodne z art. 102 *ustawy o pomocy społecznej*.
5. W ramach Programu wydatkowano kwotę 100,00 zł na udzielenie pomocy w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności osobom lub rodzinom przekraczającym 150% kryterium dochodowego, podczas gdy Rada Miejska w Kórniku nie podjęła uchwały na podstawie art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* o podwyższeniu kryterium dochodowego.
6. W związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez OPS wydatków w kwocie 100,00 zł, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu dane wykazane w rozliczeniu dotacji za 2012 r. są niezgodne ze stanem faktycznym w zakresie łącznego kosztu realizacji zadania oraz kwoty środków własnych gminy na realizację zadania.
7. W związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez OPS wydatków w kwocie 100,00 zł, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu w 2012 r. dane wykazane w sprawozdaniu z realizacji Programu za okres I – XII 2012 r. są niepoprawne.

Ad. 1

Kontrola wykazała, że w 1 przypadku na 29 zbadanych przyznano posiłki na okres przed wydaniem decyzji administracyjnej, tj. decyzją nr OPS.8223.140.2012 wydaną 3 grudnia 2012 r. przyznano posiłki na okres od listopada do grudnia 2012 r. dla dwójki uczniów (mieszkańców Gminy Kórnik) w Szkole Podstawowej nr 53 w Poznaniu.

Przyczyną nieprawidłowości był brak należytego przepływu informacji pomiędzy pracownikiem socjalnym prowadzącym sprawę, a sekcją świadczeń OPS, która sporządza decyzje administracyjne. Pracownik socjalny nie poinformował sekcji świadczeń, iż posiłki mają być udzielane od miesiąca grudnia 2012 r., co skutkowało błędem w treści decyzji administracyjnej nr OPS.8223.140.2012.

Analiza faktury VAT nr 134/11/2012 wystawionej 2 listopada 2012 r. (wraz z załącznikiem) dotyczącej rozliczenia obiadów w Szkole Podstawowej nr 53 w Poznaniu w miesiącu listopadzie 2012 r. wykazała, że uczniowie, o których mowa w decyzji nr OPS.8223.140.2012 nie korzystali z posiłków w miesiącu listopadzie 2012 r.

Ad. 2

Stwierdzono, że w 1 przypadku na 29 zbadanych pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności udzielono osobom przekraczającym wymagane przepisami kryterium dochodowe, podczas gdy Rada Miejska w Kórniku nie podjęła uchwały na podstawie art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* o podwyższeniu kryterium dochodowego. Świadczenia, na mocy decyzji nr OPS.8112.844.PR.2012 wydanej 19 listopada 2012 r., przyznano na miesiące listopad i grudzień 2012 r., wysokość świadczeń wyniosła 50,00 zł miesięcznie. Łączna kwota wydatków z ww. tytułu wyniosła 100,00 zł.

Przyczyną nieprawidłowości był błąd pracownika socjalnego prowadzącego przedmiotowe postępowanie, który w wywiadzie środowiskowym, pomimo ustalenia dochodów rodziny na poziomie przekraczającym wymagane przepisami *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* kryterium, zamiast pomocy w formie specjalnego zasiłku celowego zaplanował udzielenie pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w ramach Programu.

Analiza list wypłat „Zasiłków celowych na zakup żywności z programu rządowego” nr OPS. 8283.1230.2012 z dnia 30 listopada 2012 r. i nr OPS.8283.1240.2012 z dnia 21 grudnia 2012 r., na których ujęto przedmiotowe świadczenia oraz porównanie ich z wydrukiem z ewidencji księgowej OPS dla konta księgowego 130-04-852-85295-311A za okres od m-ca styczeń do m-ca grudzień 2012 r. wykazało, że świadczenia sfinansowano ze środków własnych gminy.

Przedmiotowe świadczenia nie mogą zostać zakwalifikowane do pomocy udzielanej w ramach Programu z uwagi na fakt, iż pomocy w formie zasiłku celowego udzielono z pominięciem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*.

Ad. 3

Ustalono, że w 1 przypadku na 29 zbadanych pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności udzielono rodzinie, która wnioskuje o pomoc finansową na zakup opału.

Analiza dokumentacji wykazała, że rodzina X wystąpiła 2 października 2012 r. do OPS z wnioskiem o pomoc finansową na zakup opału. W wyniku przeprowadzonej pracy socjalnej sporządzono wywiad środowiskowy, w którym, m.in. wskazano potrzeby i oczekiwania rodziny oraz ocenę sytuacji rodzinnej i osobistej. W wywiadzie środowiskowym nie zamieszczono informacji, iż rodzina oczekuje pomocy związanej z zakupem żywności.

Ponadto stwierdzono, że pracownik socjalny dokonując w wywiadzie środowiskowym oceny sytuacji rodzinnej i osobistej nie wskazał, iż rodzina zagrożona jest niedożywieniem, natomiast w planie pomocy zaproponowano udzielenie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w ramach Programu. Po zaakceptowaniu planu pomocy przez Dyrektora OPS, 23 października 2012 r. wydano decyzję administracyjną nr OPS.8212.974.PR.2012 przyznającą rodzinie zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności na miesiąc grudzień 2012 r. w wysokości 200,00 zł. Opisane powyżej działanie nie znajduje uzasadnienia w prowadzonej przez OPS dokumentacji sprawy.

Przyczyną nieprawidłowości był brak należytej staranności pracownika socjalnego, który dokumentując w wywiadzie środowiskowym sytuację rodzinną i osobistą nie zamieścił istotnych dla sprawy informacji, tj. wzmianki o ciężkiej chorobie członka rodziny, który z uwagi na zły stan zdrowia wymaga specjalistycznej diety.

W konsekwencji opisanej nieprawidłowości dokumentacja stanowiąca podstawę wydania decyzji administracyjnej nr OPS.8212.974.PR.2012 jest niepełna i nie uzasadnia udzielenia, w ramach Programu, pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności.

W trakcie kontroli przedłożono zaświadczenie lekarskie potwierdzające konieczność stosowania specjalnej diety przez członka rodziny X.

Ad. 4

Kontrola wykazała, że w 4 przypadkach na 29 zbadanych pomocy udzielono bez złożenia stosownych wniosków o pomoc, co było niezgodne z art. 102 *ustawy o pomocy społecznej*, który stanowi że świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być również udzielana z urzędu.

Analiza dokumentacji wykazała, że OPS wydał bez stosownych wniosków o pomoc następujące decyzje administracyjne:

- nr OPS-8223/70/2012 z 26 czerwca 2012 r. (posiłki),
- nr OPS.8223.1.D.2012 z 22 października 2012 r. (posiłki),
- nr OPS.8223.80.2012 z 16 lipca 2012 r. (posiłki),
- nr OPS.8212.414.PR.2012 z 26 czerwca 2012 r. (zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności).

Jako przyczynę nieprawidłowości wskazano, iż pracownicy socjalni na własny wniosek zaplanowali w ww. przypadkach pomoc, biorąc pod uwagę trudną sytuację materialną rodzin

i konieczność objęcia pomocą w ramach Programu osób zagrożonych niedożywieniem. W związku z nadmiarem obowiązków nie sporządzono notatek służbowych dokumentujących w aktach spraw podjęte w powyższym zakresie działania.

Należy zaznaczyć, że art. 102 *ustawy o pomocy społecznej* nie dopuszcza możliwości, stosowanego przez OPS, sposobu wnioskowania przez pracowników socjalnych o świadczenia dla podopiecznych.

Ad. 5.

W ramach Programu wydatkowano kwotę 100,00 zł na udzielenie pomocy w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności osobom lub rodzinom przekraczającym 150% kryterium dochodowego, podczas gdy Rada Miejska w Kórniku nie podjęła uchwały na podstawie art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* o podwyższeniu kryterium dochodowego. Przedmiotowe wydatki nie mogą zostać uznane, jako udział środków własnych Gminy Kórnik w realizacji Programu z uwagi na fakt, iż pomocy w formie zasiłku celowego udzielono z pominięciem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*. Przedmiotowa nieprawidłowość jest konsekwencją nieprawidłowości opisanej w punkcie 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Ad. 6

W związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez OPS wydatków w kwocie 100,00 zł, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu dane wykazane w rozliczeniu dotacji za 2012 r. są niezgodne ze stanem faktycznym w następującym zakresie:

- łączny koszt realizacji zadania: jest 159 367,94 zł, kontrola wykazała, że było 159 267,94 zł;
- kwota środków własnych gminy na realizację zadania: jest 81 648,00 zł, kontrola wykazała, że było 81 548,00 zł.

Opisana nieprawidłowość uniemożliwiła rzetelne rozliczenie dotacji dla całego województwa wielkopolskiego.

Ad. 7

W związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez OPS wydatków w kwocie 100,00 zł, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu w 2012 r. dane wykazane w sprawozdaniu z realizacji Programu za okres I – XII 2012 r. są niepoprawne w niżej wymienionych wierszach:

- Dział I – *koszt Programu ogółem*: jest 149 200 zł, kontrola wykazała, że było 149 100 zł;

- Dział I – *z tego środki własne*: jest 71 480 zł, kontrola wykazała, że było 71 380,00 zł;
- Dział II – *koszt świadczeń*: jest 50 950 zł, kontrola wykazała, że było 50 850 zł;
- Dział II – *z tego środki własne*: jest 44 600 zł, kontrola wykazała, że było 44 500 zł.

Na skutek opisanej nieprawidłowości niemożliwe było sporządzenie rzetelnego sprawozdania z realizacji Programu dla całego województwa wielkopolskiego.

Ponadto, w wyniku kontroli stwierdzono trzy uchybienia polegające na:

1) we wszystkich zbadanych przypadkach w decyzjach administracyjnych okres, na jaki przyznano posiłek określono w pełnych miesiącach nie wskazując konkretnej daty, od której przyznano świadczenie oraz konkretnej daty, do której będzie ono realizowane. Ponadto, wszystkie zbadane decyzje nie określają kosztu jednostkowego posiłku.

Przyczyną uchybienia było rutynowe działanie pracowników sekcji świadczeń OPS przy sporządzaniu decyzji administracyjnych. Pracowano na wzorach decyzji, które nie były na bieżąco analizowane i odpowiednio modyfikowane.

W konsekwencji, rozstrzygnięcia ww. decyzji zawierają niepełne dane dotyczące przyznanych posiłków w zakresie dokładnego okresu, na jaki przyznano świadczenie oraz jego kosztu jednostkowego.

2) we wszystkich zbadanych decyzjach administracyjnych przyznających, w ramach Programu, pomoc w formie świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w uzasadnieniach nie wskazano przesłanek uzasadniających udzielenie pomocy w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności wynikających z § 6 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, który stanowi, że pomoc w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności winna być przyznawana w przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną.

Przyczyną uchybienia było rutynowe postępowanie pracowników sekcji świadczeń OPS przy sporządzaniu decyzji administracyjnych;

3) we wszystkich zbadanych przypadkach w wywiadach środowiskowych nie zostały konkretnie sformułowane przesłanki uzasadniające udzielanie, w ramach Programu, pomocy w formie świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności.

Przyczyną uchybienia było rutynowe postępowanie pracowników OPS przy sporządzaniu wywiadów środowiskowych. Pracownicy socjalni znali sytuację materialną rodzin oraz

występujące zagrożenie niedożywieniem, a także przyczyny udzielania pomocy w formie świadczeń pieniężnych, jednak nie umieszczali tych informacji w prowadzonej dokumentacji. Analiza przedmiotowej dokumentacji wykazała, że głównymi przesłankami udzielania pomocy w formie świadczeń pieniężnych były:

- brak możliwości zapewnienia posiłku w okresach przerw w nauce,
- sytuacja osobista osób lub rodzin (w kilku przypadkach pomocy udzielono osobom wymagającym specjalistycznej diety),
- sytuacja rodzinna (np. matka po urodzeniu dziecka przebywała w domu i sama przygotowywała posiłki).

Stan faktyczny został utrwalony w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym oraz załączonych do projektu wystąpienia pokontrolnego dokumentach:

Załącznik nr 1: Oświadczenie złożone 25 listopada 2013 r. przez Burmistrza Gminy Kórnik.

Załącznik nr 2: Lista sprawdzająca realizację programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 3: Lista sprawdzająca kwartalne informacje o realizacji programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 4: Lista sprawdzająca finansową realizację programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 5: Protokół oględzin z 28 listopada 2013 r.

Załącznik nr 6: Lista sprawdzająca prawidłowość udzielania świadczeń w ramach programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, wnoszę o:

1. Zapewnienie należytego przepływu informacji pomiędzy pracownikami socjalnymi a sekcją świadczeń OPS w celu uniknięcia błędów w treści decyzji administracyjnych.
2. Kwalifikowanie do pomocy udzielanej w ramach Programu wyłącznie świadczeń, które udzielono z zachowaniem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*.
3. Należyte dokumentowanie pracy socjalnej prowadzonej przy przyznawaniu, w ramach Programu, pomocy w formie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności.

4. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej z zachowaniem zasad określonych w art. 102 *ustawy o pomocy społecznej*.
5. Zaliczanie do udziału środków własnych gminy w realizacji Programu wyłącznie środków, które wydatkowano z zachowaniem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*.
6. Wykazywanie w rozliczeniu dotacji, składanym na podstawie art. 150 pkt 4 *ustawy o finansach publicznych* oraz § 10 Porozumienia zawartego z Wojewodą Wielkopolskim, wyłącznie środków wydatkowanych z zachowaniem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*.
7. Wykazywanie w sprawozdaniu z realizacji Programu wyłącznie danych dotyczących pomocy udzielonej z zachowaniem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, co umożliwi opracowanie rzetelnego sprawozdania z realizacji Programu dla całego województwa wielkopolskiego.
8. Wskazywanie w rozstrzygnięciach decyzji administracyjnych przyznających pomoc w formie posiłku pełnych danych dotyczących przyznanych posiłków w zakresie dokładnego okresu, na jaki przyznano świadczenie oraz jego kosztu jednostkowego.
9. Wskazywanie w uzasadnieniach decyzji administracyjnych przyznających pomoc w formie świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności przesłanek uzasadniających udzielenie pomocy w ww. formie wynikających z § 6 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.
10. Wskazywanie w wywiadach środowiskowych stanowiących podstawę wydania decyzji administracyjnych, o których mowa powyżej, przesłanek uzasadniających udzielenie pomocy w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności wynikających z § 6 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie **30 dni** od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z poważaniem

/Z up. Wojewody Wielkopolskiego

Przemysław Pacia

Wicewojewoda Wielkopolski/

